

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
„СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ”ДП
ТП-ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО
гр.Генерал Тошево, ул.Трети Март № 42, тел.05731/21-05, факс 05731/21-90
e-mail : dgs.g_toshevo@dpshumen.bg

ДОКЛАД

ЗА ГОРИТЕ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА
СТОЙНОСТ
НА ТП-ДГС ГЕНЕРАЛ ТОШЕВО

2019 г.

Настоящото проучване е извършено в периода 2016 - 2019 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП-ДГС Генерал Тошево и в изпълнение на принцип 9 от стандарта за горска сертификация. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Практическо ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България.

В практическото ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Практическото ръководството. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за горските територии, управлявани от ТП-ДГС Генерал Тошево.

Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизащ извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

Общата площ на горските територии-държавна собственост управлявани от ТП-ДГС Генерал Тошево са в размер на 14 889.40 ха. по ГСП-2015г.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горските територии в обхвата на дейност на ТП-ДГС Генерал Тошево са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ТП-ДГС Генерал Тошево, екипът работи в тясно сътрудничество с ръководството на горскостопанската единица. Ръководният състав е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Практическото ръководство за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока

консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

ТП ДГС Генерал Тошево е получило името си от гр. Ген. Тошево, където е установено и седалището му.

ТП-Държавно горско стопанство Генерал Тошево, носи името на гр. Генерал Тошево, най-голямото селище в този район и негов естествен административен център, където е и седалището му.

Разположено е в Североизточна България в североизточната част на Добричка област, на 24 км от град Добрич, на 64 км от град Варна, на 40 км от град Балчик. На север граничи чрез държавната граница с Република Румъния, на изток с ТП – ДЛС Балчик, на юг с ТП - ДГС-Добрич и на запад с ТП ДЛС-Тервел и ТП – ДГС Силистра.

Географско положение

ТП- ДГС Генерал Тошево е разположено в източната част на Дунавската хълмиста равнина върху северната част на Добруджанското плато. Стопанството има форма на неправилен четириъгълник с дължина в посока северозапад-югоизток 60 км и ширина североизток-югозапад 24 км.

Релеф

Територията на стопанството представлява обширна равнина (плато), нарязана в западната, югозападната и източна част от суходолия.

Хидроложки условия

В комплекса от фактори определящи типът месторастение и растежната среда на дендроценозите, особено важно влияние оказват, както микрорелефа, така и наличието на дълбоки подпочвени води. Целият район се характеризира с наличие на ограничен повърхностен отток, а формиралите се водни ресурси са предимно подземни води. Лъосът е най-разпространената основна скала и той се характеризира със значителна вертикална пропускливост, която увеличава инфилтрацията на валежните води в дълбочина.

Геоложки строеж

Геоложкият и петрографският състав на района е сравнително еднообразен. Според геолого-петрографската карта на България основните скали в района на ТП “ДГС-Генерал Тошево” са седиментни варовици и лъос (глинест, песъчлив и типичен), със значително участие на карбонатни седименти, изграждащи различните типове рендзини.

Климатични условия

Според класификационната схема на Събев и Станев “Климатични райони на България и техният климат”- 1963 год., територията на ТП “ДГС-енерал Тошево” се намира в северната част на Източния климатичен район на Дунавската хълмиста

равнина, от Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област.

Климатичните условия се доближават до условията на източноевропейския климат – с малко валежи за относително студената за географската ширина зима и сравнително горещо лято, през което падат максималните за годината валежи.

За характеризиране на климата са ползвани данни от горецитирания труд на Събев-Станев, “Климатичен справочник за България” и “Климатичния атлас на България”.

Континенталния характер на климата е малко смекчен и до известна степен се доближава до климата на Северното Черноморие. Зимата е сравнително по-мека, средната температура на януари е от -1.5oC до -1.6oC, а лятото не е много горещо, средната температура на юли е от 21.1oC до 21.6oC.

Продължителността на вегетационния период за стопанството варира от 248 до 252 дни. Късните пролетни и ранните есенни мразове са около началото и края на усилената вегетация. През отделни години те нанасят значителни щети на дървесната растителност. Годишната сума на валежите се движи от 480-550 мм, т.е. районът е един от най-сухите в страната. Средният брой на дните със снежна покривка е 83. Преобладаващи ветрове в района на стопанството през есента и зимата са северните и североизточните, а през лятото – западните и северозападните.

Почви

В района на ТП- ДГС Генерал Тошево са разпространени следните типове почви: излужен чернозем, сиви горски почви и хумусно- карбонатни почви. Равнинният релеф на района не позволява развитие на активна ерозия в горските територии. Подложени на ерозия площи се срещат главно по стръмните брегове на суходолията.

Растителност

Според горскорастителното райониране на България - проф.Захариев и колектив, територията на ТП “ДГС-Генерал Тошево” попада изцяло в Мизийската горскорастителна област (М), подобласт Лудогорие (Л), в долния пояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (М-I-2) от 0 до 400 м.н.в.

Общо за дървесната растителност в района може да се каже, че се характеризира с предимно мезоксерофитни церови гори и по-слабо участие на благуна. На места церовите гори са примесени със сребролистна липа, обикновен горун и габър. Поради непрекъсната антропогенната дейност - разреждане на горите и периодичното им изсичане, на места е проникнал и келявият габър, като в северозападната част на района той доминира. Тук проникват степни флорни елементи. Всички иглолистни насаждения са от вторичен произход. Това следва да се има предвид при избора на дървесни видове за оптималния подходящ състав. Следва представяне на растителните съобщества по подпояси.

М-I- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

Цялата дървопроизводителна площ на стопанството попада в този пояс. Разпространени са следните видове: цер, летен дъб, благун, келяв габър, акация, гледичия, космат дъб, мъждрян, явор, сребролистна липа и други. От тези дървесни

видове са сформирани както чисти с гореизброените видове насаждения, така и смесени широколистни, и широколистно-иглолистни дървостои.

В резултат на извършената възобновителна и лесокulturна дейност са създадени и се развиват успешно култури от следните видове - акация, гледичия, черен бор, планински ясен, червен дъб, сребролистна липа, американски ясен, орех, махалебка и др.

В състава на растителните формации участват следните храстови видове: шипка, глог, птиче грозде, смрадлика, леска, аморфа, къпини, трънка, обикновен бяз, дрян.

Тревната покривка е представена от типичните за дъбовите гори видове: котешка стъпка, житни треви, коприва, ягода, къпина, лайка, жълт кантарион, лепка, кукувича прежда и други. Видове от “Червена книга на Р България” и защитени от закона

Ароматна матиола – *Matthiola odoratissima*, Бесарабско глухарче – *Taraxacum bessarabicum*, Българско еньовче – *Galium bulgaricum* Vel., Емилопопово прозорче – *Potentilla emili popii* Nyarady, Изменчива мъдрица – *Sisymbrium polymorphum*, Кримско зарасличе – *Symphytum tauricum* Willd., Лесингово коило – *Stipa lessingiana*, Понтийски пелин – *Artemisia pontica*, Приморски триостренник – *Triglochin maritima*, Рогоплоден клин – *Astragalus cornutus* Pall, Степен пъщърнак – *Pastinaca umbrosa* Stev.ex DC., Татарско зеле – *Crambe tataria*, Твърдолистна пясъчарка – *Arenaria rigida*, Украинска коча билка – *Nepeta ucranica* L., Френска дрипавка – *Crepis nicaeensis* Balbis, Южно чапличе – *Scandix australis*,

Освен тях в региона се срещат български и балкански ендемити, най-вече македоно-тракийските флорни елементи (17 вида) и 2 вида илирийски балкански ендемити. Най-голяма е групата на степните флорни елементи (20 вида): **добруджанско коило** (*Stipa lessingiana*), **волжки горицвет** (*Adonis wolgensis*), **попово прозорче** (*Potentilla emili-popii*), **синьосинкаво сграбиче** (*Astragalus glaucus*), **висока превара** (*Scutellaria altissima*), **източна превара** (*S. orientalis*), **бодлива руница** (*Phlomis herba-ventis* ssp. *pungens*), **лежащо еньовче** (*Galium humifusum*), **пясъчна метличина** (*Centaurea arenaria*), **разклонена раkitовица** (*Tamarix ramosissima*), **пясъчна самодивска трева** (*Peucedanum arenarium*) и др.

Лов и риболов

Фауна

Клас бозайници:

Разред чифтокопитни - благороден елен, сърна, дива свиня

Разред зайцеподобни - заек

Разред гризачи - катерица, обикновено горска мишка, полска мишка, сив плъх, воден плъх

Разред насекомоядни - таралеж, къртица

Разред прилепи - остроух нощник, дългопръст нощник

Разред хищници - вълк, чакал, лисица, дива котка, язовец, белка, невестулка, черен пор

Клас птици:

Разред кокошеви - фазан, полска яребица, пъдпъдък

Разред гълъбови - гривяк, гургулица, гугутка

Разред патицови - голяма белочела гъска, зеленоглава патица, зимно бърне, лятно бърне, сива гъска, сива патица

Разред бекасови - горски бекас, обикновена бекасица, голяма бекасица, малка бекасица

Разред кълвачоподобни - черен кълвач, зелен кълвач, голям пъстър кълвач, среден пъстър кълвач, малък пъстър кълвач, сирийски кълвач

Разред нощни грабливи - горска улулица, бухал, кукумявка, горска ушата сова

ВКС 1. Разнообразие от видове.

Концентрации на биологично разнообразие вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове, с глобално, регионално или национално значение

ВЪВЕДЕНИЕ

Тази ВКС е насочена към оценка на управлението на горскостопанските единици във връзка с опазването на биологичното разнообразие в най-широк смисъл. Тук се оценява, както въздействието върху видовете, така и върху екосистемите и тяхното функциониране.

За България в ръководството са определени следните компоненти:

- Защитени територии
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Земи и гори от горския фонд (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

2. ГТ в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с плановете за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);

3. ГТ в природни паркове, които нямат устройствени документи;

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)-Натура 2000 зони.

На територията на ТП-ДГС Генерал Тошево има горски територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. Подробни данни за защитените територии в ТП-ДГС Генерал Тошево са посочени в Таблица 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ТП-ДГС Генерал Тошево

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване/ограничения	Заповед за прекат егориза	Цел на обявяване

					ция	
Защитена местност «Росица»	235.0	110; 111; 1107-1109	Росица; Лозница	РД-847/18.08.2004г.		
Защитена местност «Лозница»	411.3	101 а-ф, ц, 1-7; 102 а-п, с, т, 1-7; 103 а-с, 1-5; 104; 105 а-д, ж, з, 1, 2; 1102 – 1105	Лозница	РД-845/18.08.2004г.		
Защитена местност «Бежаново»	121.8	155 а-х, 1-8	Бежаново	РД-846/18.08.2004г.		
Защитена местност «Суха река»	2307.9	6 д, л, 3 –11; 8 а, б; 9 а, е; 11 а, г; 19 а, 5; 20 а, б, 1, 2, 4; 63 а, ж, 1, 4; 64 а; 65 а, б, 1; 66 а; 68 а, д; 69 а; 70 а, ж, з, с, ф, ч, ш, 1, 5; 71 а, б, 1, 5; 74 ж, з, л, м, 1, 7, 8; 75 а, е, ж, л, 3, 5 - 11; 76 п, р, с; 77 ж, з, 1, 2, 5	Ефрейтор Бакалово, Зимница, Огняново, Габер, Капитан Димитрово	РД-538/12.07.2007г.		Опазване на територия с характерен ландшафт, в т.ч. суходолия, запазени части от камениста степ, скални тераси, опазване местообитанията на защитени, редки и уязвими растения
Природна забележителност «Александрийска гора»	71.2	41 о; 43 б-е; 44 е; 45 в, г	Александрия	656/13.09.1979г., (с код в Регистъра на ЗТ и ЗЗ в РБ № 367)		

Таблица 2. Списък на вековни дървета на територията на ДГС/ДЛС обявени със заповед на КОПС

Вековни дървета	Заповед за обявяване	Землище/Местност	Години	Височина (м)	Обиколка (м)
Вековно дърво „Летен дъб“	01.12.1982г.	Пленимир			

Идентифицирани защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на територията на стопанството:

Защитена зона местообитания “Изворово-Крайще” BG0000570 е обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие приета с РМС № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник – отдели и подотдели: **112; 113 а-ж, л-ю, 2, 3, 5, 7-14; 114 а-с, ф, х, 1-10, 12-15; 115 а-н, п, т, 1-5; 120 о-ф, ц, ч, ш, 1, 5-12; 121 а-к, 1-5; 377; 1172 а; 1204 б; 1213 в; 1249 в; 1253 а; с обща площ 447,1 ха**, от която залесена 403,8 ха и незалесена 43,3 ха.

Защитена зона местообитания “Кардам” BG0000569 е обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие приета с РМС № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник – отдели и подотдели: **126 а-д, 1; 128 а-п, 1-5; 129 а-з, 1, 2, 3; 381 а-и, м, 1-4; 383 д-з, л, 1-8; 1348 б; 1496 а; 1499 ж; 1504 в, 2071 б; с обща площ 209,9 ха**, от която залесена 149,1 ха и незалесена 60,8 ха.

Защитена зона местообитания “Крайморска Добружа” BG0000130 е обявена със Заповед №РД-793/20.12.2018г. на Министъра на Министерството на околната среда и водите; включва следните отдели и подотдели: **131 г-ш, 3-б; 132; 133 б-в1, 1-27; 134 а-м1, 1-28; 135; 136 д-о, 1-5; 137; 138 а, 1, 3; 139 а-п, 2-7; 140 а-р, т-щ, 1-9; 141; 142 г-л1, 2-14; 143; 144 а-о, с, т, 1-9, 11, 12; 145; 146 б-т, ф, 1-8; 147- 150; 151 а-д, ж-ф, 1-9; 152-154; 155; 385 а, б, г, е, ж, к, л, м, 1-10; 388; 389 б-к, 2-13; 390 2-4; 1689 б; 1729 б, в; 1739 1; 1807 а, б; 1884 а; 1939 в; 1946 б, в; 1956 а; 2021 а; с обща площ 2087,4 ха**, от която залесена 1508,5 ха и незалесена 578,9 ха.

Защитена зона местообитания “Росица Лозница” с код BG0000572 е обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие приета с РМС № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник – отдели и подотдели: **101; 102 а-т,ф, 1-7; 103-111; 375 а-е, з-м, о, 1; 376 б, в, г, е-ф, 1-7; 1102; 1105 а; 1106 а; 1120 а, в; 1121; 1129 в; с обща площ 1054,2 ха**, от която залесена 955,7 ха и незалесена 98,5 ха.

Защитена зона местообитания “Суха река” BG0000107 е обявена по Директива 92/43/ЕЕС, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие приета с РМС № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник – отдели и подотдели: **1-32; 33 а-з, к, м-ф, ч-я, 1-12; 14-17; 34 а, б, в, д, 1-6; 35 – 76; 77 а-ч, ю-д1, 1-19; 78 а-ж, к, 1-7; 79 – 81; 82 а-е, 1, 2, 3; 83 – 92; 95 – 97; 98 а-д, з-о, 1; 99 а-л, н-г1, 1-8; 158 – 162; 163 г-н, 2-10; 164 а, б, в, д, 1, 2, 3; 166; 167 б, г-з, л, 1, 2, 4; 168 г, д, е, 3, 4; 170 – 183; 193; 204; 207; 208 а; 222 а, б; 224; 225; 226; 227 б; 228 б; 234; 301; 302; 303 б, 1; 310 – 313; 316 – 320; 322 а; 323 а; 325 б; 46 – 348; с обща площ 7151,3 ха**, от която залесена 6460,9 ха и незалесена 690,4 ха.

Защитена зона птици “Суха река” с код BG0002048 е обявена за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл.8 ал. 1, т. 2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията и приета със Заповед № РД-853 от 15.11.2007 г., бр. 100/2007 на Държавен вестник, отдели и подотдели **1-20; 21 а-д, ж-ц, 1-7; 22; 23; 27 а-о, 1-6; 28 а-ж, 1, 2; 29 а, в-и, 1-3; 62 а-щ, я-г1, 1-14; 63-76; 77 а-ч, ю-д1, 1-19; 79; 80 а-н, 1-6; 81 а-о, 1, 2; 158 а-ф, ю-б1, 1-11; 159; 173 а; 316-318; 319 а; 322; 325 б; с обща площ 3255,6 ха**, от която залесена 2904,7 ха и незалесена 350,9 ха.

Защитена зона птици **“Чаиря” BG0002085** е обявена за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл. 8 ал. 1, т. 2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията, приета със Заповед № РД-551 от 05.09.2008 г., бр. 83/2008 на Държавен вестник – отдели с №№ **1465** и **1466**; с **обща площ 4,0 ха**, от която залесена 3,8 ха и незалесена 0,2 ха.

Защитена зона птици **“Било” BG0002115** е обявена за опазване на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации съгласно чл. 8 ал. 1, т. 2 на ЗБР, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията и приета със Заповед № РД-330 от 28.04.2014 г., бр. 41/2014 на Държавен вестник – отдели и подотдели: **1752 а; 1753 а; 1754 б-е; 1756 а, б; 1757 а, б; 1758 а; 1759 а; 1760 в, г, д, 1; 1761 а; 1762 а; 1764 а, б; 1765 а; 2170 а, б; 2171 а; 2172 а, б; с обща площ 40,0 ха**, от която залесена 39,9 ха и незалесена 0,1 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.1

1. Да се извършват горскостопански дейности само съгласно Плановете за управление на защитените територии или зони, описани по-горе, и техните буферни зони.
2. В случаите, когато няма приети планове за управление на съответните защитени територии или зони, до изготвянето на такива стопанисването се извършва съгласно ЗЗТ и заповедта за обявяване, като са в сила следните допълнителни ограничения: Не се извеждат голи сечи, с изключение в интензивните горски култури; Не се подменя основния дървесен вид. Да се определят стойностите, които се съхраняват със създаването на защитените територии или зони, посочени в целите в заповедите за обявяване и да се оценят доколко режимите и горскостопанските дейности запазват или увеличават тези стойности. Горските стопани трябва да са уверени, че в горскостопанската единица няма стопански практики, които оказват отрицателно въздействие върху съществуващи или предложени за обявяване защитени територии или зони.
3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.1

1. В плановете за управление на защитените територии или зони е посочена системата за мониторинг, който е необходимо да се извършва. Горските стопани трябва да идентифицират онези показатели, които касаят наблюдението върху горскостопанските дейности и да извършват мониторинга съгласно посочените схеми, срокове, критерии и методи на оценка.
2. В случаите когато няма приети планове за управление на съответните защитени територии или зони, стопанисващите гората трябва да влязат във връзка с управата на защитените територии или зони, служителите на които са длъжни да следят заедно с горските стопани за неблагоприятни въздействия върху ВКС на защитените територии. Съвместно с управленските органи на съответните територии или зони (или РИОСВ) трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия на дейностите в горскостопанската единица върху ВКС на защитените територии. За пример могат да се вземат въздействия върху количеството или качеството на водите, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари.

ВКС носят териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложения 1А и 1Б към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Горските територии, включващи местообитания на видовете, включени в Приложения 1А и 1Б към ръководството са ГВКС.

В тази ВКС са включени както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори, с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание. Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение за тези и др. видове. Списъкът е разработен на основата на Червения списък на IUCN с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България, както са включени и видове, които са от значение за цялостното функциониране на екосистемите в локален мащаб. Представеният списък подлежи на периодично ревизиране, във връзка с промяната на статуса на отделните видове.

При теренните проучвания на територията на ДГС Генерал Тошево бяха открити находища на видове, включени в Приложение 1. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг.

растителни видове ,включени в приложение 1А

Черноморска ведрица -Fritillaria pontica Wahlenb. Сем. Liliaceae – Кремови

Описание на вида: Многогодишно тревисто луковично растение с дълбоко триръбести стъбла, високо 20–50 cm. Листата са ланцетни, разположени от средата нагоре по стъблото, срещуположни или по три в прешлени. Цвето- вете са единични, с прост околоцветник от широко звънчевидно венче с блед виненочервен ръб и широка зелена ивица и три прицветни листа в прешлен, наведени надолу, дълги 2,5–3,5 cm и широки 1–1,5 cm.

Период на цъфтеж и плодonoсене: Цъфтеж: март–април Плодonoсене: юни–юли
Природозащитен статут: Видът е включен в Закона за биологичното разнообразие. Български субендемич. Присъства в изданието Червена книга на НР България (Велчев и др. 1984) с категория Рядък.

Местообитания: Среща се в широколистни и смесени планински и низинни гори и храсталаци. **Разпространение в България:** Разпространена е в диапазона от 0 до 1500 m н.в. в Източна и Южна България.

Препоръки и указания за стопанисване: Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на черноморската ведрица да се провеждат през месеците март и април, по време на цъфтежа. При установяване наличие на вида дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на ведрицата. Склопеността да не пада под 0,6. Да не се допуска паша, отпъкване и събиране на растенията за декоративни цели.

Препоръки и указания за мониторинг: Ежегодна проверка състоянието на находището на ви- да – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодonoсещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители). Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

растителни видове с локална консервационна стойност / извън приложение 1А /

Червен (красив) божур - *Paeonia peregrina* Mill.

Многогодишно тревисто растение с късо коренище и вретеновидно надебелени, грудковидни корени. Стъблата са 50 - 90 см. високи, набраздени, гладки неразклонени. Листата са последователни, 2 пъти пересто или тройно наделени с тясно елипсовидни крайни дялове. Цветът е с пет листна чашка с 8-12 венечни листа, многобройни тичинки и много плодници. Венчелистчетата са тъмно- или светлочервени, по-рядко розови. Плодът е сборен, съставен от 2-3 кадифено мъхести мехунки, всяка с по няколко черни, лъскави семена. Цъфти през май – юни, а плодоноси през юни-юли. Расте из храсталаци и редки гори по каменисти и тревисти места из цялата страна до към 1000 m надморска височина. Видът е включен в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „рядък”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ Инвентаризиране и картиране на потенциалните находищата на вида в границите на горското стопанство. Дейностите могат да се извършват от служителите на ДГС. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. Склопеността да не пада под 0,5.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ Проверка състоянието на находището на вида (ежегодно) – брой индивиди и здравословно състояние на популацията за всяка горскостопанска единица.

Животински видове, включени в приложение 1Б

Пъстър смок -Elaphe sauromates

Природозащитен статус В България: Червена книга – застрашен (EN); ЗБР – Приложения II и III **Международен:** Бернска конвенция – Приложение II; HD – Приложения II и IV. **Разпространение в България:** Тракийска низина и на изток до Айтоска планина, Източни Родопи, Сакар, Дервентски възвишения, Странджа, Дунавската равнина, Добруджа, Камчийска и Еминска планина.

Описание: Пъстрият смок има най-дебелото тяло в сравнение с останалите смокове, срещащи се в България. Максималната дължина, която достига, е 1,70 m. При

възрастните гърбът е светложълт, понякога с леко оранжев оттенък. На всяка от люспите по гърба има по едно голямо напречно тъмно (почти черно) петно. Петната по гърба силно контрастират на светложълтата основа и му придават ясно изразен петнист вид. От горната страна на главата имат V-образно тъмно петно, а под него, от око-то до задния ъгъл на устата, има по една тъмна ивица от двете страни. Коремът е със същия жълтеникав цвят като основния на гърба – обикновено е без петна, по-рядко с малки петънца. Окраската при младите е почти същата като при възрастните. При тях гърбът е сиво-жълтеникав с големи напречни тъмни петна и през първата си година не могат да бъдат различени от тези на ивичестия смок.

Жизнена дейност :Видът не е отровен. При безпокойство може да ухапе, но е безопасен за човека! Дневно активен вид. Убива жертвата, като се увива около нея и я задушавя. Храната му се състои предимно от птици, яйца, гризачи, земеровки, малките на зайци и други не много едри бозайници, по-рядко гущери. Често се катери по дървета, навлизайки в гнезда и хралупи, но ловува и на земята, като влиза в дупки на гризачи под земята.

Размножителният период е през месец май, като женската снася между 4 и 15 яйца през края на юни или началото на юли. Малките се излюпват към края на август и са с дължина на тялото около 20 cm. Половата зрялост настъпва на третата или четвъртата година.

Местообитания:Обитава открити пространства, покрити с тревна растителност, пасища, захрастени участъци, разредени широколистни гори, понякога и влажни места покрай реки, блата и водоеми. Благоприятстващо обстоятелство за навлизането му в горите е наличието на храсти в граничните зони между горите и откритите участъци.

Мерки и препоръки за стопанисване на гората: Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разорава опожарената територия. Да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви. Екотонните зони (между гората и откритите пространства) да не се почистват от храсти.

Шипоопашата костенурка - Testudo hermanni

Природозащитен статус в България: Червена книга – застрашен (EN); ЗБР – Приложения II и III **Международен:** IUCN – NT; CITES – Приложение II; Бернска конвенция – Приложение II; HB – Приложения II и IV.

Разпространение в България: Видът се среща в цялата страна, с изключение на високите планини, като Рила, Пирин, Западни Родопи, високите части на Стара планина и Витоша (с изключение на една изолирана популация при Долна Диканя). Като цяло, в Северна България се среща сравнително рядко в сравнение с южната част на страната. С най-висока численост са популациите в Източни Родопи, Странджа, Сакар и Петричко-Санданската котловина. Горната граница на разпространение на вида е до около 1450 m н.в.

Описание : Черупката (коруба) достига 36 cm, но най-често е 15–25 cm. Има три основни белега, които разграничават двата вида сухоземни костенурки, срещащи се в България. 1. При шипоопашатата костенурка опашката завършва с рогов шип (при шипобедрената опашката няма шип, а има по един шип на всяко от бедрата на задните крака). 2. Задният край на черупката над опашката има две щитчета (за разлика от шипобедрената костенурка, при която то е само едно) – това обаче не се смята за сигурен диагностичен белег. 3. Редицата от 5-те централни щитчета от главата към опашката на горната част на черупката имат характерна форма. При шипоопашатата костенурка те са дълги и тесни спрямо последното щитче (особено третото). При шипобедрената костенурка всяко едно щитче от този ред е по-широко, отколкото

дълго. Женските костенурки са по-едри от мъжките и черупката от долната страна е плоска, докато при мъжките има лека вдлъбнатина, която помага на мъжкия да се задържи върху женската при копулация. Тъй като и двата вида сухоземни костенурки, срещащи се в България, са включени в приоритетните за опазване видове в сертифицираните гори, за нуждите на горските стопанства е достатъчно дори само констатиране на представител от групата, без точното му определяне до вид.

Жизнена дейност: Дневно активен вид. През най-горещите месеци пладнува скрит на сянка в гората или под някой храст, докато през пролетта и есента е активен почти цялодневно. Предимно растителнояден вид, но яде също и окапали плодове, а понякога с растителната храна поглъща и дребни безгръбначни животни. Размножителният период е през април–май, а понякога се наблюдава и през късното лято. От май до юли женските снасят на 2–3 пъти по 4–5 бели яйца, които заравят в дупки, изкопани на сухи припечени места. Яйцата са леко продълговати, с размери 36–38 mm на 28–32 mm. Малките се излюпват след 100 до 120 дни. Костенурките през зимата не са активни. Есента се заравят в пръстта на дълбочина от 30 до 90 cm на сухи, обикновено южни склонове. През началото на април се разравят и отново излизат на повърхността.

Местообитания: Места с хълмист релеф, обраснал с храсти и ниски разредени гори. Най-висока е плътността на популациите в районите с храсти и разредени гори в нископланинския пояс в Южна България. Този вид е по-тясно свързан с гората, за разлика от шипобедрената сухоземна костенурка.

Мерки и препоръки за стопанисване на гората: Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разорава опожарената територия. По възможност да се оставят подотдели с подлес в периферията на горските масиви. Екотонните (зони между гората и откритите пространства) зони да не се почистват от храсти.

Черен щъркел - *Ciconia nigra*

Природозащитен статус в България: Уязвим VU; ЗБР – II, III **Международен:** IUCN – LC; БeК – II; CITES – II; БoК – II.

Описание на вида : Оперението му е предимно черно, с метален блясък. Коремът и подопашните пера са бели. Клюнът и краката са червени. Младите птици са кафеникави, с маслинозелени крака и клюн.

Биология: Гнезди по стари дървета с добре развити корони с височина над 6 m, както и по скали. Размножителният период е от средата на април до края на юли. Храни се с охлюви, дребни рибки, жаби, тритони и др.

Местообитания: За разлика от белия щъркел, черният избягва близостта на хората. Обитава предимно широколистни гори в равнините и планините, скали, ждрела на реки, язовири, рибарници, оризища.

Разпространение в България: Гнездящ, прелетен и преминаващ вид. Отчасти зимуващ. Гнезди по поречията на реките Арда, Марица, Тунджа и Дунав. В стари гори в Тракийската низина, Родопите, Странджа и Сакар.

Заплахи: Загуба на горски местообитания, преследване в рибни стопанства, замърсяване и пресушаване на влажните зони и урбанизация.

Препоръки и указания за опазване: Да се запазват големи стари дървета в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене. В радиус от 500 m около гнезда на вида да не се извършват стопански дейности през гнездовия период 15.03 – 01.09. През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 200 m. В под- отделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи. Препоръкииуказанияза мониторинг Ежегоден мониторинг

на популацията. Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище.

Белоопашат мишелов - *Buteo rufinus*

Природозащитен статус в България: уязвим, ЗБР – II, III **Международен:** IUCN – VU; ECS – species 3, застрашен; ДП – I; CITES – II; БеК – II; БоК – II.

Описание на вида : Дължина на тялото 55–60 cm. Размах на крилата 140–150 cm. Най-едрият мишелов. Съществуват две фази на оперение – тъмна и светла. Тъмна фаза: Главата е светлоръждива до белезникава, с тъмни надлъжни резки. Гърлото и гърдите отпред са светложълтеникави до белезникави, отстрани с кафяви резки. Горната страна на тялото е тъмнокафява, с широки светлоръждиви или светлочервени краища на перата. Надопашката е ръждивокафява, понякога с тъмнокафяви препаски. Опашката е едноцветна, светлоръждива, понякога тъмнокафява с тъмни напречни препаски. Останалата долна част на тялото е ръждивокафява до ръждивочервена, понякога с тъмни надлъжни петна. Светла фаза: Горната страна на тялото е светлоохриста. Главата, шията, гърдите и коремът са белезникави с по-тъмни петна. Срещат се и екземпляри с едноцветен сив до кафяв цвят на оперението. Лети с плавни махове, често използва и реещ полет. От другите видове мишелови се различава по големите размери, светлите петна в основата на маховите пера и почти едноцветната опашка. От дребните видове орли се отличава по светлите петна в основата на маховите пера.

Биология: Гнезди на скални площадки и по-рядко на широколистни и иглолистни дървета. Гнездовият период започва в началото на март, а при по-топло време и в края на февруари до края на юли. Най-често гнездата са изградени в ниши или малки

корнизи на отвесни или труднодостъпни скали в близост до водоеми. Много рядко гнезди по дървета.

Местообитания: Скали в проломи и ждрела на реки, отделни скални комплекси, каменни кариери в открити пространства около тях, открити хълмисти терени в предпланините в близост до дефилета, проломи и ждрела на реки.

Разпространение в България: Постоянен, гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди предимно в Източни Родопи, Сакар, Средна гора, Западна Стара планина, Лудогорието, Източна Добруджа и Черноморското крайбрежие северно от Варна.

Заплахи: Загуба на местообитания. Сблъсък с далекопроводи. Използването на родентициди и пестициди в селското стопанство.

Препоръки и указания за опазване: В отделите, в които е регистриран вида, да се запазват стари и силно разклонени дървета, както и дървета с гнезда. В радиус от 300 м около гнезда (вкл. при гнезда на скали) на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период 01.03 – 01.08.

Горски бекас - Scolopax rusticola

Природозащитен статус в България: ЧК – застрашен EN, ЗБР – IV
Международен: IUCN – LC; БеК – II

Описание на вида: Дължина на тялото 35–38 cm. Размах на крилата 60–65 cm. Горната част на тялото е ръждивокафява, изпъстрена с черни и сиви петна. Долната част на тялото е охриста, изпъстрена с напречни линии. Клюнът е много дълъг. Темето е черно, с три или четири напречни линии. Краката са къси. Върхът на опашката е бял.

Биология Полигамна птица. **Размножителният период** започва през април и продължава до края на юли. Токуването е най-активно привечер. Строи гнездото си на земята. Малките са гнездобегълци. Храни се с червеи, ларви и възрастни насекоми и рядко с дребни плодове.

Местообитания: Бореални гори и гори в умерената зона до около 1800 m н.в. Гнезди в разнообразни гори – широколистни, смесени и иглолистни. По-често се среща в планинските смърчови, смърчово-бялборови и мурови гори.

Разпространение в България: Гнездящ, прелетен и зимуващ вид. До средата на миналия век е широко разпространен в планините, предпланински и гористи равнинни райони. След това се наблюдава значителен спад в гнездовата популация. Към настоящия момент гнездовата популация е основно в планините Рила, Пирин, Стара планина, Странджа и Малешевска планина.

Заплахи: Безпокойство от хора и хищници. Извеждането на сечи през гнездовия период.

Препоръки и указания за опазване: Тъй като гнезди на земята, бекасът е много уязвим по време на мътене. През гнездовия период, 01.04 – 01.08, не се извършват стопански дейности в участъци, където е регистрирано присъствие на вида. Препоръчително е такива участъци да бъдат обособени като гори във фаза на старост.

Препоръки и указания за мониторинг: Картиране на гнездовите находища и ежегоден мониторинг на състоянието им.

Бухал - Bubo bubo

Природозащитен статус България: ЧК – застрашен, ЗБР – II, III **Международен:** ECS – spec 3, БеК – II, ДП – I, CITES – II.

Описание на вида: Дължина на тялото 65–70 cm. Размах на крилата 170–180 cm. Най-едрата сова в България. Горната страна на тялото е ръждивокафява, с кафяво-черни или черни надлъжни и напречни линии. Маховите пера са ръждиви, към върха почти черни. Опащните пера са ръждиви, с черни напречни линии. Долната страна на тялото е ръждивочервеникава с черни надлъжни линии, които към корема са по-тесни.

Биология :Моногамен вид. Гнездовият период е от февруари до август. Храни се предимно с дребни бозайници, както и с птици.

Местообитания: Труднодостъпни места, главно в скални масиви и сипеи, пещери, периферията на гори, разредени стари гори, често в речни долини, близо до река.

Разпространение в България: Постоянен вид. До средата на миналия век често срещан в равните и планините до 1700 m н.в. Към настоящия момент основните гнездови популации са в Странджа, Източни и Западни Родопи, Стара планина, Западните погранични планини, Добруджа, долината на река Батова и Северното Черноморско крайбрежие.

Заплахи :Унищожаване и промяна на местообитанията, безпокойство, отравяне с жертви, третирани с родентициди.

Препоръки и указания за опазване: През гнездовия период на бухала (01.03. – 01.07.) в подотделите с установено присъствие на вида не се извършват стопански дейности. В тези подотдели не се провеждат санитарни сечи, освен в случаите на големи природни нарушения или доказан каламитет. При провеждане на лесовъдски мероприятия в тези и съседните подотдели се запазват дървета с хралупи, които са потенциални места за гнездене. Препоръчително е местообитанията на вида да се обособят като гори във фаза на старост.

Препоръки и указания за мониторинг :При регистрирано присъствие на вида през периода на размножаване – ежегоден мониторинг на популацията. Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище.

Късопръст ястреб - Accipiter brevipes

Природозащитен статус в България: ЧК – уязвим VU; ЗБР – II **Международен**: IUCN – LC; БеК – II, CITES – II; БоК – II.

Описание на вида: Дължина на тялото 35–37 cm, размах на крилото 70 – 75 cm. Трудно различим от малкия ястреб. Мъжкият е по-пепеляв от този на малкия ястреб. Върховете на крилата са черни. При малкия ястреб черните върхове липсват. Ирисът е червено-кафяв, докато при малкия ястреб е тъмножълт до оранжев. Долната страна на тялото и подкрилията са светли, с неясни петна и пре- паски. Опашката е с тъмни напречни препаски.

Биология: Гнездото е рехаво, разположено близо до ствола на дървото. Гнездовият период продължава от средата на май до края на юли – средата на август. Мъти само женската. Храни се най- често с дребни бозайници, дреб- ни птици, влечуги и насекоми. Местообитания Разредени широколистни гори, крайречни гори, групи дървета в открити пространства, понякога и в градски паркове. Разпространение в България Прелетен и гнездящ вид. Основ- ните гнездови находища са по поречията на реките Марица, Тунджа, Арда, Дунав и Струма. По-рядко по Черноморското крайбрежие и Добруджа.

Заплахи: Загуба на местообитания вследствие на обезлесяване на обширни територии. Преследване и безпокойство от човека.

Препоръки и указания за опазване: В радиус от 300 m около гнезда на вида не се извърш- ват стопански дейности през гнездовия период (01.03 – 01.08). През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 150 m. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

Препоръки и указания за мониторинг: Ежегоден мониторинг на популацията. Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище.

Малък ястреб - Accipiter nisus

Природозащитен статус в България: ЧК – застрашен, ЗБР – III **Международен:** БeК – II, CITES – II, БoК – II.

Описание на вида :При мъжките горната страна на тялото е тъмно до пепеляво сива. Долната страна е белезникава. Гърдите, коремът и гащите са с ръждиви или кафяво- червеникави напречни линии. При женските оперение- то отгоре е сиво-кафяво до тъмносиво. Долната страна на тялото е бяла, по гушата с тъмни надлъжни ивици, а останалата част е с тъмнокафяви, сиво-кафяви или черно-кафяви напречни линии. Дължина на тялото 35–37 cm.

Биология: Моногамен вид. Гнезди по единични високи дър- вета в открити места или по окрайнини на гори. Храни се с дребни птици. Гнездовият период е от края на април до средата на август. Местообитания Гори и окрайнините им в равнините, пред- планините и планините до алпийския пояс. През гнездовия период по-чест в планините и в широколистните гори. **Разпространение в България:**Постоянен и преминаващ вид. В миналото широко разпространен и многочислен. Сега се среща почти в цялата страна, като е най-многочислен в планините и предпланините и по-рядък в равнините и низините.

Заплахи: Загуба на местообитания вследствие на обезлеся- ване на обширни територии. Преследване и безпокойство от човека.

Препоръки и указания за опазване: Да се запазват дървета с гнезда и големи стари дървета в отделите, където е регистрирано присъствие на вида, тъй като те са потенциални места за гнездене. В радиус от 300 m около гнезда на вида да не се извършват сто- пански дейности през гнездовия период (01.03 – 01.08). През останалото време на годината зоната без сечи е с радиус 150 m. В подотделите с регистрирани гнезда на вида не се извеждат интензивни сечи.

Препоръки и указания за мониторинг :Ежегоден мониторинг на популацията. Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово находище.

*Вечерна/червенонога ветрушка - **Falco vespertinus***

Природозащитен статус в България: ЧК – критично застрашен CR; ЗБР – III
Международен: IUCN – NT; CITES – II, BeK – II; BoK – II.

Описание на вида :Дължина на тялото 27–33 cm. Размах на крилата 70–75 cm. Дребна граблива птица с големина- та на обикновена ветрушка. Ясно изразен полов диморфизъм. При мъжките оперението е тъмносиво със среб- ристосив оттенък по маховите пера. Опашката е черна. Задната част на корема, подопашката и гащите са ръждивочервени. При женските горната страна на главата и вратът са светло канеленокафяви. Гърбът, кръстът и опашката са сиво-пепеляви. По гърба е с черни напреч- ни линии. Бузите и гърлото са белезникави. Останалата долна страна на тялото е ръждивочервена с тъмни надлъжни шрихи.

Биология: Гнезди на колонии в полезащитни пояси от акация, ясен и други. Често използва стари гнезда на свраки и посевни врани. Гнездовият период продължава от края на май до края на юли – началото на август. Храни се предимно с едри насекоми, гущери и дребни бозайници.

Местообитания: Открити пространства край селскостопански площи с единични дървета и малки горички, полезащитни пояси, разредени гори с обширни поляни, пасища, ливади, предимно с лесостепен характер.

Разпространение в България: Гнездящ, прелетен и преминаващ вид. През последните 25 години са установени няколко гнездови находища край Дуранкулак, Шабла, Калиакра, Добруджа и Дунавската равнина, както и по долината на Арда и Светиийски възвишения. Към момента няма данни за сигурно гнездене на вида в България.

Заплахи: Усвояване на полустепните райони за интензивно селско стопанство. Дърводобив в пригодните гнездови местообитания.

Препоръки и указания за опазване: Да се запазват дървета с гнезда (вкл. гнезда на други ви- дове, например врани) в крайнините на гората и в от- делите, в които е регистриран видът. В радиус от 300 m около гнезда на вида не се извършват стопански дейности през гнездовия период (01.04 – 01.09).

Препоръки и указания за мониторинг: При регистрирано присъствие на вида през периода на размножаване – ежегоден мониторинг на популацията. Установяване на точните координати на всяко сигурно гнездово нахо

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.2

1. Необходимо е извършването на периодични консултации със специалисти за установяване на потенциалното присъствие на малко познати, но застрашени, изчезващи или ендемични видове на територията на горскостопанската единица.
2. За всеки вид с висока консервационна стойност (ВКС) да се определи ключовата информация. Тя трябва да включва: сегашно състояние (популация и разпространение) в страната и в локален контекст (в някои случаи, видове с по-ниско консервационно значение може да са важни в локален контекст); основни тенденции и заплахи; въздействия на стопанисването. Информацията трябва да се отнася за конкретната ГВКС, но трябва да се съобразява и с другите места в района където се среща вида.
3. В зоните, определени съгласно праговете посочени в *Приложение 1* се извършват само мероприятията, предвидени в Националните планове за действие на вида (НПДВ), където са налични.
4. При липса на НПДВ за вида, заради който е определена конкретната ВКС, до утвърждаването на такъв се изготвя план за стопанисване на ГВКС, който се съобразява със специфичните изисквания на идентифицираните ВКС. Планът за стопанисване се изготвя задължително с участие на експерт по съответния на конкретната ВКС вид.

Трябва да се изготвят специфични предложения за стопанисване за всяка територия носеща ВКС (с наличие на някой от индикаторните видове). Да се изготви дългосрочен план за стопанисване на всяка ГВКС, който се съобразява със специфичните изисквания на идентифицираните индикаторни видове с ВКС, основано на оценка и категоризиране на местообитанията. Възможностите за стопанисване включват, но не се ограничават до: мерки за възстановяване; активно стопанисване; строга защита. Например, може да се окаже удачно да се отбележат и вземат предвид при планирането и стопанисването I) Някои ключови защитени територии; II) Територии, които поддържат свързаността на ландшафтно ниво; III) Територии, които осигуряват запазването на определени свойства на местообитанията, например наличие на стояща

мъртва дървесина и хралупести дървета или опазване на крайречни зони.

В контекста на стопанисваната ГВКС могат да възникнат и други възможности. Препоръчително е да се направи консултация със специалисти в процеса на инвентаризация и планиране на стопанисването на ГВКС.

Предложенията за стопанисване трябва да се интегрират в по-широкия процес на планиране. Горските стопани трябва да са уверени, че мерките действително се прилагат, например чрез смяна на процедурите на действие и провеждане на обучение, което да осигури спазването на промените. Обучението да е насочено към персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознава с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване и повишаване на тези стойности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.2

1. Трябва да се разработят индикатори и план за провеждане на мониторинг и те да се прилагат на практика.

Примери за ключови индикатори за мониторинг: (I) Специфични популации на диви видове и тенденции на разпространението, пространственото разпределение и срещаемостта им в горското стопанство; (II) Запазване на обхвата, качеството и свързаността на местообитанията; (III) Проверка на планирането преди предприемането на действия; (IV) Други количествени данни, например получаване на информация за ловуването от горските стражари.

2. Горският стопанин трябва да е запознат с промените в опазването на ВКС на ландшафтно и национално ниво.

3. Когато ВКС включва части от естествени екосистеми, които се намират в значително променен ландшафт, трябва да се провежда мониторинг на признаците, които помагат за запазване на тези ВКС в границите на ландшафта (например коридори и буферни зони)

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в *Приложение 2* към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на *Приложение 2* към ръководството, тогава гората е ГВКС.

При проучването на територията на стопанството не са определени такива горски територии.

ВКС 2. Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт.

Непокътнати горски ландшафти, големи екосистеми на ниво ландшафт и мозайки от екосистеми с глобално, регионално или национално значение, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обилие.

При проучването на територията на стопанството не са определени такива горски територии.

ВКС 3. Екосистеми и местообитания.

Горски територии представляващи редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Практическото ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Тези гори включват наличие на:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП-2015г. На ТП-ДГС Генерал Тошево. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към Приложение 4 на Практическото ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП-ДГС Генерал Тошево са идентифицирани редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

1.EUNIS код-G1.737, наименование-Eastern sub-Mediterranean white oak woods:

Отдели и подотдели:

№	отдел	подотдел	Площ / ха /	№	Отдел	подотдел	Площ / ха /	№	Отдел	подотдел	Площ / ха /
1	7	е	1,4	15	49	п	0,6	29	134	а	10,8
2	7	ж	1,4	16	50	н	0,7	30	136	и	13,9
3	9	р	1,1	17	50	т	3,7	31	142	о	15,8
4	10	п	5,2	18	77	а	0,9	32	142	ф	7,6
5	19	е	1,3	19	98	з	1	33	143	м	5,6
6	23	с	2,5	20	98	к	1	34	145	з	2,8
7	25	м	4,2	21	99	п	2	35	145	к	3,9
8	26	б	10,2	22	102	л	9,2	36	145	п	23,7
9	26	ж	2	23	106	д	25,6	37	146	з	4,9
10	26	к	12,4	24	106	е	17	38	146	о	3,9
11	26	л	10,9	25	106	и	4,4	39	147	л	2,9

12	26	о	12,4	26	108	д	1	40	147	о	0,7
13	27	а	3,8	27	108	з	3,7	41	157	б	2,5
14	49	в	2,3	28	133	т	4,9				

2.EUNIS код-G1.7A1, наименование-Euro-Siberian steppe / Quercus / woods:

Отдели и подотдели:

№ по ред	отдел	подотдел	Площ /ха/	№ по ред	отдел	подотдел	Площ /ха/	№ по ред	отдел	подотдел	Площ /ха/
1	1	а	17,1	103	40	г	0,4	205	63	х	9,7
2	1	б	17,7	104	40	д	9,9	206	64	г	1,2
3	2	а	5,1	105	40	ж	5,5	207	64	ж	6,3
4	2	б	0,3	106	40	з	11,5	208	64	н	7,1
5	2	в	20,5	107	40	к	1,9	209	64	р	3,2
6	2	г	18	108	41	б	6,6	210	65	а	10,4
7	2	д	5,4	109	41	в	6,5	211	65	б	22,8
8	2	е	1,9	110	41	е	10,2	212	65	е	0,3
9	2	ж	2,6	111	41	ж	8,7	213	65	ж	1,8
10	3	а	3,6	112	41	з	0,9	214	65	т	12,9
11	3	в	16,3	113	41	и	0,9	215	65	у	17,5
12	3	г	1,1	114	41	к	16	216	65	х	0,9
13	3	д	0,6	115	41	п	0,7	217	65	ц	14,7
14	3	ж	1,5	116	42	а	6,7	218	65	ю	1,1
15	3	з	14,8	117	42	в	4,1	219	65	я	0,3
16	3	и	3,3	118	42	г	21,1	220	65	а1	9,3
17	4	г	19,7	119	42	д	10,4	221	66	б	0,6
18	7	б	16,4	120	43	а	2,1	222	66	в	11,8
19	7	и	4,4	121	44	б	8,8	223	66	д	4,1
20	7	к	2,1	122	44	в	26,2	224	66	е	23,2
21	7	л	12,2	123	44	г	4,7	225	66	ж	14,8
22	7	о	1,3	124	44	д	0,7	226	66	з	1,7
23	8	д	4,4	125	44	з	1,2	227	67	а	15,9
24	8	ж	3,4	126	45	б	9,9	228	67	в	2,1
25	8	з	31,6	127	45	г	4,3	229	67	г	21,3
26	8	и	0,3	128	45	д	2,8	230	67	з	3,2
27	8	л	21,5	129	45	з	0,2	231	67	к	12,8
28	8	о	2,5	130	45	и	0,4	232	67	л	1
29	8	п	13,9	131	46	б	2	233	67	м	10,3
30	9	б	1,5	132	47	г	11,1	234	68	б	1,1
31	9	з	12,5	133	47	д	8,5	235	68	в	6,3
32	9	и	0,3	134	47	з	1,8	236	68	г	1,9
33	9	л	3,7	135	48	б	0,7	237	68	д	9,6
34	9	н	26	136	48	з	4,2	238	68	и	5,7
35	9	ф	3,7	137	48	о	0,7	239	69	а	0,2
36	10	в	23,9	138	48	у	18,2	240	69	б	1
37	10	г	2,8	139	48	ф	2,4	241	69	д	1,7
38	10	з	8	140	48	ч	14,7	242	69	е	3,9
39	12	а	9,6	141	49	а	2,7	243	69	ж	24,5
40	12	в	2,5	142	49	г	1,4	244	69	з	8,6
41	12	е	3,4	143	49	ж	3	245	69	и	3,1
42	12	ж	5,3	144	49	з	6,4	246	69	л	3,7

43	12	и	13,2	145	49	и	1,9	247	70	б	21,6
44	13	г	3,3	146	49	ф	0,4	248	70	д	19,4
45	13	ж	0,9	147	49	х	0,4	249	70	е	0,7
46	13	з	10,9	148	49	ч	18,2	250	70	и	3,9
47	13	к	9,3	149	50	б	18,2	251	70	к	4,5
48	14	и	3,8	150	50	ж	2,4	252	70	л	1,4
49	14	л	6	151	50	и	4,5	253	71	г	8,7
50	14	с	18,6	152	50	ц	2,6	254	71	д	17,5
51	15	а	20	153	50	ч	4,5	255	72	л	20,1
52	15	б	10,5	154	51	а	2,1	256	72	н	9,7
53	15	в	1,8	155	51	г	17,9	257	73	ж	4,4
54	16	е	13,9	156	51	д	13,2	258	73	и	17,8
55	16	л	1,9	157	51	е	2,8	259	73	н	21,3
56	17	г	3,5	158	51	ж	4,1	260	73	с	0,6
57	17	д	10,4	159	52	а	2,5	261	74	б	14,8
58	18	а	14,6	160	52	б	13,2	262	74	в	4,8
59	18	б	10,6	161	52	в	0,2	263	74	и	10,2
60	18	з	13,3	162	52	е	9,6	264	76	а	20,4
61	18	к	2,5	163	52	ж	10,5	265	76	е	1,9
62	19	в	7,1	164	53	а	22,2	266	76	ж	7,5
63	19	ж	6,2	165	53	г	4,9	267	76	и	1,7
64	19	м	9,3	166	53	д	21,3	268	76	л	1,3
65	19	о	20,7	167	53	е	11,5	269	77	в	2,5
66	20	в	11,7	168	53	и	1,3	270	77	р	1,9
67	20	г	15,9	169	53	к	0,9	271	77	х	0,9
68	20	д	17,9	170	54	ж	1,9	272	78	в	6,4
69	21	д	0,2	171	55	в	14,2	273	78	е	21,8
70	21	м	0,5	172	55	и	25,1	274	78	л	0,9
71	21	р	1,6	173	56	а	13,4	275	88	а	20,2
72	22	л	0,3	174	56	в	20,9	276	89	б	22,3
73	22	о	6,4	175	56	г	27,7	277	89	и	29,1
74	22	ц	4,3	176	56	д	9,7	278	96	з	20
75	22	ч	4,8	177	57	а	14,9	279	97	г	12,7
76	24	а	21,7	178	57	б	4,4	280	97	е	16,2
77	24	л	3,8	179	57	в	7,9	281	97	н	8
78	25	б	9,5	180	57	е	9,8	282	98	б	15,2
79	25	о	20,4	181	58	б	3	283	98	ж	1
80	25	п	20,2	182	58	в	8,6	284	98	м	1,9
81	26	е	1,4	183	58	д	8,2	285	98	н	4,8
82	26	з	8,8	184	58	е	21,7	286	99	в	2,7
83	26	и	4,4	185	59	б	9,1	287	99	р	2,8
84	33	и	0,2	186	59	в	10,8	288	99	щ	1,9
85	35	е	1,9	187	59	г	16,2	289	99	ю	5,4

86	35	з	9,7	188	59	ж	3,6	290	101	о	12,5
87	36	д	3,1	189	59	з	3	291	102	в	2,9
88	36	е	2,6	190	59	и	5,2	292	106	б	7,9
89	36	з	15	191	60	а	0,1	293	160	г	0,9
90	36	о	16,3	192	60	б	21,8	294	163	е	0,4
91	37	а	2	193	60	г	9,7	295	174	а	24
92	37	г	2,2	194	61	б	0,9	296	174	г	21,1
93	37	д	3	195	61	в	2	297	174	д	2,9
94	37	е	24,6	196	61	е	0,4	298	174	е	24,4
95	37	ж	23,3	197	61	ж	13	299	174	з	22,9
96	38	а	0,9	198	61	з	0,8	300	373	г	6,8
97	38	е	12,8	199	61	и	1,5	301	373	и	1,1
98	39	а	17,5	200	61	н	6,7				
99	39	б	16,5	201	62	е	6				
100	39	в	3,6	202	62	з	5				
101	39	г	14,6	203	62	ф	5,1				
102	40	б	9,4	204	62	в1	0,7				

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА EUNIS код-G1.737, наименование-Eastern sub-Mediterranean white oak woods и EUNIS код-G1.7A1, наименование-Euro-Siberian steppe / Quercus / woods

Да не се извършват голи сечи в тези съобщества и да се ограничава максимално пашата на домашни животни в тях. Трябва да се увеличи делът на сечите с дълъг възобновителен период, с оглед формиране на неравномерна пространствена структура и разнообразен видов състав. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на дъбовите съобщества. Приоритетно да се запазят равнинните дъбови гори, които се явяват естествени острови на биоразнообразието в равнините (Чирпанска и Айтоска кория и др.) Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието - острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н. Приоритетът при стопанисването на издънковите дъбови гори, да бъде тяхното превръщане в семенни. Прекратяване на реконструкциите на нископродуктивни месторастения и даване приоритет на естествената растителност и сукцесионни процеси. Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса и не трябва да им се поставят дървопроизводителни цели. Да се даде предимство на естественото възобновяване, а при залесяване да се използват местни видове и произходи. Предприемане на мерки свързани с подобряване на охраната на горите. Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

3.EUNIS код-G1.7C4, наименование-Termophilous / Tilia / woods

Отдели и подотдели:

№ по ред	отдел	подотдел	Площ /ха/	№ по ред	отдел	подотдел	Площ /ха/	№ по ред	отдел	подотдел	Площ/ха /
1	6	г	0,3	9	41	л	4,1	17	48	ш	2,1

2	6	з	4,5	10	41	о	11,5	18	48	щ	1,1
3	11	г	5	11	43	в	5,4	19	64	а	14,9
4	12	б	7,8	12	43	г	27	20	64	и	12,2
5	21	ф	0,3	13	43	е	0,7	21	64	о	6,7
6	29	б	8,1	14	44	е	7,4	22	121	к	2,2
7	35	н	17	15	45	в	14	23	143	и	0,5
8	40	а	27,2	16	47	ж	6,7	24	158	с	3,4

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА EUNIS код-G1.7C4, наименование-Termophilous / Tilia / woods: В насажденията в добро състояние да се удължи турнуса на сечта и да се провеждат подходящи отгледни мероприятия. Строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане на сечта на клони и цели дървета за тази цел.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Поне 5% от площта на сертифицираната площ на стопанството е определена като гори във фаза на старост (ГФС), в които не се допуска човешка намеса.

Гора във фаза на старост (Old growth forests) е територия, в която гората е достигнала значителна възраст, не е била обект на големи природни и антропогенни нарушения и са представени следните характеристики:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост, определените насаждения трябва да се остави на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30% от съответната ГФС/.

Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния

состав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната)

Естествени екосистеми: при определяне на естествените екосистеми на територията на ТП-ДГС Генерал Тошево е използвана цялата налична информация на стопанството, картен материал и посещение на терен, като успоредно с това са определени и техните представителни образци. Това са такива екосистеми, които съществуват в естествени природни условия, т.е. не повлияни от антропогенно въздействие.

На територията на ТП-ДГС Генерал Тошево са определени следните горски територии – без мероприятия и като гори във фаза на старост като представителни образци на естествени екосистеми без предвидени мероприятия по отдели и подотдели на площ представляваща 10 на сто от общата сертифицирана площ на стопанството, както следва:

1. Тип естествена екосистема-Келяв-габъррови гори: 4-в/6,0 ха/, 5-в/11,3ха/, 5-г/1,1 ха/, 5-д/18,3ха/, 5-е/1,2ха/, 6-д/12,0ха/, 6-к/6,4ха/, 6-л/14,8ха/, 8-б/14,6ха/, 8-в/2,5ха/, 10-л/7,5ха/, 11-а/9,3ха/, 13-а/4,1ха/, 13-в/2,2ха/, 14-а/3,4ха/, 16-а/8,6ха/, 19-а/12,4ха/, 19-б/17,4ха/, 20-а/23,4ха/, 20-б/11,0ха/, 22-н/2,7ха/, 62-а/26,1ха/, 62-п/10,6ха/, 62-с/8,0ха/, 63-а/11,7ха/, 63-п/8,5 ха/, 66-а/25,2ха/, 68-а/9,7 ха/, 70-а/3,7ха/, 70-ж/10,9ха/, 70-з/8,7ха/, 74-з/10,3 ха/, 74-л/9,3ха/. 75-а/5,1ха/, 81-а/2,8ха/, 81-л/4,1ха/. Обща площ на образците 344,9 ха.

2. Тип естествена екосистема-Церови гори: 2-а/5,1ха/, 2-б/0,3 ха/, 2-е/1,9ха /, 3-а/3,6ха/, 4-г/19,7ха/, 7-б/16,4ха, /, 8-д/4,4ха/, 9-б/1,5ха/, 9-л/3,7 ха/, 9-ф/3,7ха/, 12-в/2,5 ха/, 12-ж/5,3ха/, 13-к/9,3 ха/, 16-е/13,9ха/, 18-к/2,5 ха/, 19-о/20,7ха/, 20-в/11,7 ха/, 25-б/9,5ха/, 25-о/20,4ха/, 25-п/20,2ха/, 37-д/3,0ха/, 39-в/3,6ха/, 48-а/0,6ха/, 48-з/4,2ха/, 49-а/2,7ха/, 49-г/1,4ха/, 49-ж/3,0ха/ 59-з/3,0ха/, 62-ф/5,1ха/, 62-в1/0,7ха/, 64-г/1,2 ха/, 64-ж/6,3 ха/, 65-е/0,3ха/, 66-б/0,6ха/, 66-в/11,8ха/, 66-з/1,7ха/, 67-в/2,1ха/, 68-б/1,1ха/, 68-г/1,9ха/, 68-д/9,6ха/, 69-а/0,2ха/, 69-б/1,0 ха/, 73-с/0,6ха/, 74-и/10,2ха/, 76-л/1,3 ха/, 99-р/2,8ха/, 99-щ/1,9ха/, 99-ю/5,4ха/, 2-ж/2,6ха/, 8-о/2,5ха/, 9-и/0,3ха/, 21-р/1,6ха/, 26-е/1,4 ха/, 60-а/0,1ха/, 61-в/2,0ха/, 66-д/4,1ха/, 67-л/1,0 ха/, 70-е/0,7ха/. Обща площ на образците 276,9 ха.

3. Тип естествена екосистема-Смесени гори: 9-ф/3,7ха/, 22-ц/4,3ха/, 38-а/0,9ха/, 63-х/9,7ха/, 77-в/2,5ха/, 77-р/1,9ха/, 77-х/0,9ха/, 102-в/2,9ха/, 5-а/15ха/, 7-н/4,1ха/, 24-б/2,2ха/, 63-ф/2,6ха/, 65-а/10,4ха/, 65-б/22,8ха/, 74-е/3,4ха/, 77-р/1,9ха/, 77-ч/1,0ха/, 91-д/1,3ха/, 103-в/1,0 ха/, 107-в/24,7ха/, 110-б/1,3ха/, 123-в/13,2ха/, Обща площ на образците 131,7 ха.

4. Тип естествена екосистема-Естествени /издънкови/ липови гори: 11-г/5,0ха/, 12-б/7,8ха/, 43-в/5,4ха/, 43-г/27ха/, 43-е/0,7ха/, 44-е/7,4ха/, 45-в/14ха/, 64-а/14,9ха/, 64-и/12,2ха/, 64-о/6,7ха/, 143-з/5,3ха/, Обща площ на образците 106,4 ха.

5. Тип естествена екосистема-Голини / нелесопригодни / : 75-7/9,1ха/, 79-2/11,8ха/, 80-2/5,5ха/, 80-4/8,2ха/, 80-6/8,2ха/, 86-6/6,3ха/, 155-3/25,2ха/, 155-5/10,0 ха/, 6-5/1,7ха/, 6-9/2,5ха/, 70-5/2,9ха/, 80-5/2,5ха/, 80-7/6,0ха/, 81-3/3,8ха/, 83-5/2,6ха/, 83-8/2,4ха/, 83-11/3,9ха/, 84-2/4,0ха/, 84-4/3,4ха/, 86-5/4,2ха/, 91-3/3,8ха/, 92-7/2,1ха/, 154-11/7,9ха/, 155-6/1,9ха/. Обща площ на образците 139,9 ха.
6. Тип естествена екосистема- Голини / лесопригодни / : 21-8/4,5ха/, 54-1/18,6ха/, 62-13/2,1ха/, 110-1/3,2ха/, 110-2/3,2ха/, 154-12/5,7ха/, 172-2/4,2ха/, 172-3/4,7ха/, 373-2/4,6ха/, 381-1/6,8ха/, Обща площ на образците 57,6 ха.
7. Тип естествена екосистема-Скали: 19-5/4,6ха/, 23-2/3,3ха/, 63-1/1,5ха/, 74-1/5,2ха/, 75-3/3,3ха/, 77-1/1,3ха/, 77-2/0,9ха/, 77-11/0,8ха/, 77-17/1,1ха/, Обща площ на образците 22,0 ха.
8. Тип естествена екосистема- Ливада: 133-11/1,1ха/, Обща площ на образците 1,1 ха.
9. Тип естествена екосистема- Поляна: 9-4/4,0ха/, 9-5/4,1ха/, 18-4/3,7ха/, 21-2/3,6ха/, 21-3/2,4ха/, 23-8/3,2ха/, 34-2/3,1ха/, 72-1/3,2ха/, 75-5/3,7ха/, 83-10/4,5ха/, 85-2/9,3ха/, 96-3/2,2ха/, 101-2/14,8ха/, 106-1/7,9ха/, 111-1/6,3ха/, 133-21/5,8ха/, 134-6/6,7ха/, 140-6/19,6ха/, 163-2/11,6ха/, 152-4/14,6ха/, 154-8/14,2ха/, 166-1/7,2ха/, 81-4/7,8ха/, 120-6/7,4ха/, 134-26/5,4ха/, 141-9/15,1ха/, 143-2/26,7ха/, 147-7/17,7ха/, 150-3/20,3ха/, 151-2/21,3ха/, Обща площ на образците 277,4ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя се провежда поне веднъж годишно. Ако е необходимо сезонно отчитане мониторинга може да се прилага по-често, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.
2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.
3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.
4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.
5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че планове за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в

плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. Екосистемни услуги от критично значение.

Основни екосистемни услуги от критично (незаменимо) значение в определени ситуации вкл., опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

ВЪВЕДЕНИЕ

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните групи гори съгласно основните им функции:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ, попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно-битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с ширина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ТП-ДГС Генерал Тошево тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, определени като вододайната зона, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Включените горскостопански единици са определени въз основа на интервюта с персонала на стопанството.

Таблица № 3. Списък на отдели и подотдели, определени като вододайни зони за ТП-ДГС Генерал Тшево

ДГС/ДЛС	Отдели	Площи на отделите
Вододайни зони гр/с. ...	...	
Водохвращения за питейни цели		
Вододайна зона на яз.Дрян	112-а, б, в, г, е	31,6 ха
Вододайна зона на река ...		
Каптажи гр. ...		
Каптажи с. ...		

Горски чешми и кладенци	76-ж, 80-4	15,7 ха

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

- 1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;**
- 2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);**
- 3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ;**
- 4. Крайречни естествени гори от *Q. Pedunculiflora*, *Q. Robur*, *Fr. Oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. Laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. Nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;**
- 5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;**
- 6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);**

7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

При проучването на територията на стопанството не са определени такива горски територии.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редици, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;
2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси.
3. Гори предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. И наклон над 20°;

За територията на ТП-ДГС Генерал Тошево са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 1 и т.2 от определението, съгласно Практическото ръководство за определяне на ГВКС.

ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редици, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;

Гори с наклон над 30° – отдели/подотдели, площите им :

№ по ред	отдел	подотдел	Площ /ха/	№ по ред	отдел	подотдел	Площ/ха/	№ по ред	отдел	подотдел	Площ/ха/
1	4	в	6.0	9	64	а	14.9	17	77	м	7.6
2	5	в	11.3	10	65	а	10.4	18	77	Д1	6.0
3	8	б	14.6	11	70	ж	10.9	19	81	а	2.8
4	11	а	9.3	12	70	з	8.7	20	81	л	4.1
5	11	г	5.0	13	75	б	2.9	21	81	у	2.0
6	12	б	7.8	14	75	ж	4.9				
7	19	а	12.4	15	76	н	3.9				
8	63	ж	1.7	16	77	ж	8.3				

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
 - ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
 - ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
 - ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
 - ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
 - ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
 - ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
 - ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

При проучването на територията на стопанството не са определени такива горски територии.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критични функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП-ДГС Генерал Тошево са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5, свързани със защита на инженерни съоръжения.

Таблица 4. Списък на отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.5

*защитна ивица ж.п. линия

№	отдел	подотдел	Площ / ха /	№	Отдел	подотдел	Площ / ха /
1	125	а	2.0	15	382	д	1.6
2	125	б	0.5	16	382	е	3.5
3	125	в	3.8	17	382	ж	4.7
4	381	е	0.3	18	382	з	0.2

5	381	ж	0.9	19	382	1	1.2
6	381	з	0.9	20	382	2	1.7
7	381	и	0.3	21	383	а	0.3
8	381	к	2.6	22	383	б	0.7
9	381	л	1.0	23	383	в	0.8
10	381	з	0.6	24	383	г	0.6
11	382	а	0.7	25	1454	а	0.1
12	382	б	0.3	26	1463	а	0.2
13	382	в	0.5	27			
14	382	г	1.9	28			

*защитна ивица газопровод

№	отдел	подотдел	Площ / ха /	№	Отдел	подотдел	Площ / ха /	№	Отдел	подотдел	Площ / ха /
1	119	о	0.2	18	1361	1	0.1	35	1347	б	0.2
2	119	п	0.6	19	1363	а	0.2	36	1347	в	0.2
3	119	р	0.2	20	1379	а	0.2	37	1348	в	0.3
4	119	с	0.2	21	1379	б	0.4	38	1348	1	0.1
5	119	т	0.2	22	1379	1	0.2	39	1349	б	0.3
6	119	1	0.2	23	1488	в	0.3	40	1349	1	0.1
7	123	л	8.8	24	1488	1	0.2	41	1350	б	0.4
8	123	4	0.4	25	1489	1	0.6	42	1352	б	0.2
9	126	б	1.1	26	1492	б	0.4	43	1352	в	0.1
10	126	д	0.3	27	1492	1	0.2	44	1352	1	0.1
11	126	1	0.2	28	1499	в	0.3	45	1502	в	0.2
12	1295	г	0.4	29	1499	1	0.1	46	1502	1	0.1
13	1295	д	0.4	30	1302	1	0.1	47	1502	2	0.1
14	1295	1	0.4	31	1302	2	0.4	48	1504	б	0.5
15	1297	в	0.1	32	1312	б	0.3	49	1504	в	1.0
16	1297	г	0.2	33	1312	1	0.1	50	1505	а	0.5
17	1297	1	0.1	34	1344	а	2.5	51	1529	б	0.5
								52	1529	1	0.1
								53	1530	в	0.2

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

В горите за защита на инженерни съоръжения се препоръчва отгледните сечи да се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, при което да не се намаляват съществено защитните функции. Това изисква прилагане на сечи с дълъг възобновителен период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

На територията на стопанството са определени като ВКС 4.5 и защитните горски пояси описани по подотдели и площ в приложението към настоящия доклад.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

1. Необходимо да се оцени реалните и потенциални заплахи за ключовите горски функции от горскостопанските дейности. След оценката да се извършат и консултации с местните общности, съответните експерти и органи за да се получи информация за въздействието на други дейности върху идентифицираните горски територии и да се предприемат мерки за намаляване на потенциални бъдещи заплахи.

2. След оценката на заплахите, да се разработят мерки за запазване или възстановяване на нарушени територии / функции.

3. За горите, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, с най-добър ефект в практиката се утвърждава ажурният (продухваем) тип полезащитен пояс. Би следвало стопанисването да е насочено към оформянето и подържането именно на такъв тип пояси, чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж, като ажурността по цялата височина е не по-малка от 50% при равномерно разположение по дължина..

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

За горите, представляващи ГВКС 4.5, да се организира и прилага система за годишен мониторинг, която да отчита състоянието и измененията в ключови параметри на тези гори. Да се използват съвременни картови материали и теренна информация. Необходимо е да се следи за изменения на добивите в обработваемите земи и на рибните ресурси в съответните територии.

ВКС 5.

Основни потребности на населението.

Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности* и коренното население* (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие).

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно практическото ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното

население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- ✓ Дърва за огрев и битови нужди
- ✓ Паша и фураж – сено и листна маса
- ✓ Гъби
- ✓ Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- ✓ Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС

4.1)

1.Годишно ползване на дървесина по ГСП от 2015г. - 24487 куб.м. лежаща маса.

2.Продажба за промишлен дърводобив, продажба на физически лица и по чл.193 и 116б от Закона за горите:

Година	Общо продажби, куб.м.	В това число	
		Промислен дърводобив	Физически лица, чл.193 и чл.116 б от ЗГ
1	2	3	4
2011	31132	27265	3867
2012	33504	28966	4538
2013	24865	21196	3669
2014	24025	20454	3571
2015	27326	22319	5007
2016	27221	23132	4089

3.Паша в горските територии-съгласно приложените писма на ТП-ДГС Генерал Тошево към Община Крушари и Община Генерал Тошево и техни Заповеди за забрана на паша в ДГТ.

4.Странични ползвания:

Странични ползвания	м я р к а	Г о д и н и										Средно-годишно	по ЛУП годишно	% спрямо ЛУП
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014			
1. Паша														
а) обща площ	ха	4205	4205	4205	4205	4205	4205	2200	2200	2123	2123	3388	4205	80.57
б) едър добитък	бр	2624	873	1285	995	827	551	398	159	401	737	885	2585	34.23
в) дребен добитък	бр	5031	3975	5852	3748	3294	3234	115	705	2457	4922	3333	15512	21.49
4. Горски плодове	кг	23000	43000	30000	13000	18713	19941	25870	35740	28030	23130	26042	-	-
5. Билки	кг	-	-	-	-	-	-	-	-	1000	300	130	-	-
6. Липов цвят	кг	1000	1000	7200	480	1000	2800			2770		1625	-	-
7. Място за пчелин	дка	-	-	-	-	-	-	-	11.779	11.500	-	2.328	-	-

4.1 Съгласно ГСП от 2015г.:

В горските територии на **I ГСУ “Крушари”** могат да се добиват средногодишно по 8 тона горски плодове, по 1,4 тона липов цвят и по 90 кг билки. Необходимо е също да се осигурят средногодишно по 1,2 дка за изграждане на пчелини.

В горските територии на **II ГСУ “Ген. Тошево”** могат да се добиват средногодишно по 18 тона горски плодове, по 300 кг липов цвят и по 40 кг билки. Необходимо е също да се осигурят средногодишно по 1,1 дка за изграждане на пчелини.

4.2 Ползване на странични горски продукти за последните десет години:

4.3 На територията на стопанството не са регистрирани изкупвателни пунктове.

5.Ловно стопанство:

5.1 Основни видове едър дивеч-Благороден елен, Сърна, Дива свиня.

5.2 Основни видове местен дребен дивеч-Заек, Фазан, Яребица.

5.3 Основни видове мигриращ дивеч-пъдпъдък, гривяк, патица, гъска и др.

5.4 Основни видове хищници-вълк, чакал, лисица, язовец, порове, бялка, сврака, врани и др.

5.5 Разпределение на ловната площ на стопанството:

5.5.1 Държавен дивечовъден участък-общо 8 броя ловностопански комплекси.

5.5.2 Предоставен ловностопански район-общо 30 броя ловни дружини към 3 броя ловни сдружения.

5.6 Численост на популациите дивеч, съгласно проведената таксация през пролетта на 2017 г., както следва:

Благороден елен-71; Сърна-354; Дива свиня-306; Заек-4870; Фазан - 5348; Яребица-3729;Вълк-5; Чакал-273; Лисица-360; Дива котка-154; Бялка-79; Язовец-124; Черен пор-60; Скитащо куче-381; Скитаща котка - 89; Сврака-1052; Сива врана-213; Посевна врана - 83; Чавка-180

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Като общи препоръки за управлението на горите в ТП-ДГС Генерал Тошево с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

✓ Най-уязвима група по отношение гарантирането на дървата за огрев са жителите в селата. ТП - ДГС Генерал Тошево трябва да предвижда възможности за задоволяване на нуждите на домакинствата, които средно за страната са определен на около 10 м³ дърва на домакинство за отоплителен сезон;

✓ Да продължат да се ползват и да се развиват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в горските територии, като това се планира въз основа на програма за ползване базирана на инвентаризация на всички горски ресурси и норми за устойчивото им ползване и възпроизводство;

✓ Да не се извършват залесявания с нетипични и неместни видове;

✓ Мероприятията да се планират и обхващат цялата територия на горскостопанските единици;

✓ Да се актуализира Горскостопанският план на стопанството, отчитайки действителното състояние на насажденията, както и да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в същия Горскостопански план.

ВКС 6. Културни ценности.

Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и/или от критично (незаменимо) значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение

ВЪВЕДЕНИЕ

Освен значението, което горите имат за поминъка и оцеляването на хората, те могат да се окажат критични и за културните ценности на общества и общности. Тази стойност е създадена, за да защити традиционната култура на населението, тогава когато гората е критична за запазване на неговата идентичност. По този начин се подпомага запазването на културната цялост на местните общности и обществото.

ОБОСНОВКА

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата (недвижимо културно наследство). Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии. В същото време в горски територии съществуват и важни за културата и историческата памет на местните общности места, които не са описани от държавните органи. Поради спецификата на социално-икономическите условия в България, развитието на разнообразни форми на туризъм (екотуризм, познавателен туризъм, пешеходен туризъм, фотолов и др.), пряко свързани с горските територии е от ключово значение за много от местните общности, вкл. за поощряване и запазване на местните традиции и култура. В този смисъл във ВКС 6 са включени и горски територии от значение за туризма, когато той подпомага и поощрява запазването на местните традиции, бит и култура.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 7;
2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;
3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;
4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно

наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета - напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВКС 6 ПЪЛНА ОЦЕНКА

Идентификацията на горски територии, отговарящи на определението за ВКС 6, започва с проверка дали стопанисваните/ползваните горски територии или части от тях са включени в списъка по Приложение 7.

Списъкът в Приложение 7, обаче не би следвало да се счита за всеобхватен - с течение на времето той трябва да се актуализира, затова ползвателите на ръководството трябва да продължат със следващите стъпки по определяне наличието на ВКС 6, като се допитат до местните общности. Трябва да се определят групите от местното население, чиято традиционна културна идентичност е свързана с гората и да се направи допитване до техни представители за наличие в гората на ВКС 6!

Проверява се дали горските територии са в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметници на културата) или в техните охранителни зони, определени по реда на съответния закон (ВКС 6, т.4). Това може да се извърши, като стопанинът/ползвателят на гората подаде Заявление по образец до Директора на Националния институт за недвижимото културно наследство (НИНКН). Образци на заявления има на интернет страницата на НИНКН. Възможно е информация за статута на дадена горска територия по ВКС 6, т.4 да се получи от общината, кметството (в отдел "Култура") или в местния музей (Исторически, Етнографски), както и друга институция, свързана с Министерството на културата. При всички случаи обаче трябва да се получи официално удостоверение от оторизираната за целта институция, която да направи справка с Националния научно-документален архив при НИНКН. Необходимо е да се получи официална информация за действащите режими за съответния обект на недвижимото културно наследство. Налична информация би могло да се набави и от местните общности, НПО или научните институции.

Оценката за определяне на ВКС 6 може да се счита за пълна ако са извършени консултации с ключови представители на местната общност, за да се определят и важните за културата и традициите места, които не са изрично описани в списъци към държавната нормативна уредба.

За определяне на ВКС 6, т. 5 и т. 6, е от изключително значение да се проведат консултации с активните в района туристически групи, сдружения и компании. За определяне на археологическите обекти от ВКС 6 т.2 и т.3 е необходимо да се проведат консултации и с местните, регионални и национални исторически, археологически и етнографски музеи, културни центрове и институти, читалища, кметове, местни историци, култоролози и др. заинтересовани страни.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

1. Стопанисването да се извършва съобразно режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди, когато има такива.

2. Препоръчително е в горите, определени като ВКС 6 да не се провеждат

стопански мероприятия с изключения на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.

3. Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.) за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочно- постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др).

4. През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

1. Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период (консултации с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.).

2. Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди.

3. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

4. Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал.

При проучването на територията на стопанството не са определени такива горски територии.